

Galimybė visuomenei susipažinti su dokumentais 2015 m.

Biuro indėlis rengiant
metinę Europos
Parlamento ataskaitą

Skaidrumo skyrius

Europos Parlamento tyrimų tarnyba
Europos Parlamentas
2016 m. gegužės mėn.

IŽANGA

Nuo 2001 m. gruodžio 3 d. Parlamentas, Taryba ir Komisija savo turimiems dokumentams taikė Reglamentą (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais.

Pagal šio reglamento 17 straipsnio 1 dalį „kiekviena institucija kasmet spausdina ataskaitą apie praėjusius metus, kur taip pat nurodytas atveju, kai institucija nesuteikė galimybės susipažinti su dokumentais, skaičius, tokio atsisakymo priežastys bei į registrą neįtrauktų slapto pobūdžio dokumentų skaičius“.

Vadovaujantis Europos Parlamento darbo tvarkos taisyklių 116 straipsnio 7 dalimi, už teisės aktus dėl skaidrumo atsakingas Parlamento komitetas (šiuo atveju tai yra Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų (LIBE) komitetas), remdamasis iš Biuro bei kitų šaltinių gauta informacija, parengia metinę ataskaitą, nurodytą Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 17 straipsnio 1 dalyje. Tuomet LIBE komitetas metinę ataskaitą pristato plenariniame posėdyje.

Šiame dokumente pateikiamas pasiūlymas dėl Biuro indėlio rengiant 2015 m. Europos Parlamento metinę ataskaitą, nurodytą Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 17 straipsnio 1 dalyje.

METODAI

Pasiūlymo dėl Biuro indėlio rengiant 2015 m. Europos Parlamento metinę ataskaitą struktūra antrą kartą pakeista ir pasiūlymas parengtas pagal pakeistus metodus. Visų pirma, atsižvelgiant į taikytus atnaujintus metodus:

- duomenys apie dokumentus, su kuriais buvo susipažinta arba kurių buvo prašyta, susiję tik su konkrečiais dokumentais;
- į statistinius duomenis apie dokumentus, su kuriais buvo susipažinta arba kurių buvo prašyta, neįtrauktos paraiškos dėl labai daug dokumentų ar neaiškaus dokumentų kiekio, kurių institucijai nepavyko nustatyti;
- duomenys apie paraiškas leisti susipažinti su dokumentais apima paraiškas dėl konkretaus ir neaiškaus dokumentų kiekio;
- jei su dokumentu leista susipažinti iš dalies, laikoma, kad prašymas patenkintas;
- kartotinės paraiškos susijusios su visiško atsisakymo ir dalinio susipažinimo atvejais;
- kartotinės paraiškos priskiriamos metams, kuriais buvo pateiktos atitinkamos pirminės paraiškos.

RODYKLĖ

<i>Santrauka</i>	4
<i>I SKYRIUS</i>	5
<i>Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 įgyvendinimas 2015 m.</i>	5
A) Viešo Parlamento dokumentų registro turinys.....	5
B) Duomenys apie dokumentus, su kuriais buvo susipažinta arba kuri buvo paprašyta ...	6
B.1) <i>Dokumentai, su kuriais susipažinta tiesiogiai</i>	6
B.2) <i>Dokumentai, kuri prašyta pateikiant internetinį paraišką arba e. paštu</i>	7
C) Duomenys apie paraišką.....	8
D) Informacija apie paraišką	11
<i>II SKYRIUS Tendencijos ir specifiniai aspektai</i>	13
A) Koordinuoti žurnalistų veiksmai siekiant susipažinti su dokumentais, susijusiais su Parlamento narių išlaidomis ir prašymais skirti išmokas	13
B) Skaidrumas ir trišalio dialogo dokumentai	14
C) Paraiškų dėl neiškaus dokumentų kiekio.....	15
<i>III SKYRIUS Europos ombudsmeno sprendimai ir teismų praktika</i>	17
1. Ombudsmeno sprendimas baigti nagrinėti skundą Nr. 1257/2014/KM	17
2. Teismų peržiūra.....	17
A) Teismo sprendimai	17
B) Naujos bylos	17
<i>Baigiamosios pastabos</i>	19

Pasiūlymas dėl Biuro indėlio rengiant metinę Europos Parlamento ataskaitą dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais (2015 m.) (Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 17 straipsnis)

Santrauka

Duomenys

- Dokumentų nuorodų viešame registre skaičius nuolat augo. 2015 m. gruodžio 31 d. registro duomenų bazėje buvo 606 256 dokumentų nuorodos.
- 2015 m. su 82 612 dokumentų susipažinta tiesiogiai Parlamento viešo registro svetainėje, o su daugiau nei milijonu kitų – naudojantis kitomis platformomis. Per tą patį laikotarpį Parlamentas (užpildžius internetinę paraiškos formą ar e. paštu) gavo 444 paraiškas, tarp jų buvo paraiškos dėl 747 konkrečių dokumentų (palyginti su 2014 m., šis skaičius padidėjo daugiau kaip 40 proc.).
- Iš 444 paraiškų visuomenei anksčiau nebuvo leista susipažinti su 107 dokumentais, kurių buvo paprašyta.
- Bendras patenkintų paraiškų skaičius 2015 m. sudarė beveik 90 proc.
- 44 atvejais Parlamentas neleido susipažinti su dokumentais. Šie atvejai daugiausia apėmė paraiškas dėl dokumentų, susijusių su Parlamento nariais.
- Didžiausią pareiškėjų dalį sudarė akademinės bendruomenės nariai ir mokslininkai: 32 proc. pareiškėjų teigė priklausantys šiai kategorijai. Vis dėlto paraiškas dėl dokumentų, su kuriais anksčiau nebuvo leista susipažinti, dažniausiai teikė žurnalistai.

Tendencijos

- 2015 m. paraiškų dėl labai daug dokumentų ar neiškaus dokumentų kiekio (paraiškos dėl „visų dokumentų, susijusių su“ konkrečiu klausimu, „visų dokumentų, kuriuose pateikiama informacijos“ konkrečia tema, dokumentų, apimančių visą nurodytą laikotarpį, etc.) skaičius itin išaugo ir, palyginti su 2014 m., padidėjo tris kartus.
- 2015 m. Parlamentas susidūrė su žurnalistų kampanija, kurią vykdant buvo prašoma leisti susipažinti su visais patvirtinamaisiais dokumentais, susijusiais su Parlamento narių išlaidomis ir prašymais skirti išmokas.
- Padidėjo visuomenės susidomėjimas dokumentais, susijusiais su derybomis dėl išankstinio susitarimo įgyvendinant teisėkūros procedūrą, visų pirma tarpinstituciniuose trišaliuose susitikimuose pateiktomis daugiaskiltėmis lentelėmis.
- Pateiktos trys naujos paraiškos, dėl kurių pradėti Teisingumo Teismo procesai. Šiomis paraiškomis siekta panaikinti Parlamento sprendimus dėl galimybės susipažinti su dokumentais.

I SKYRIUS

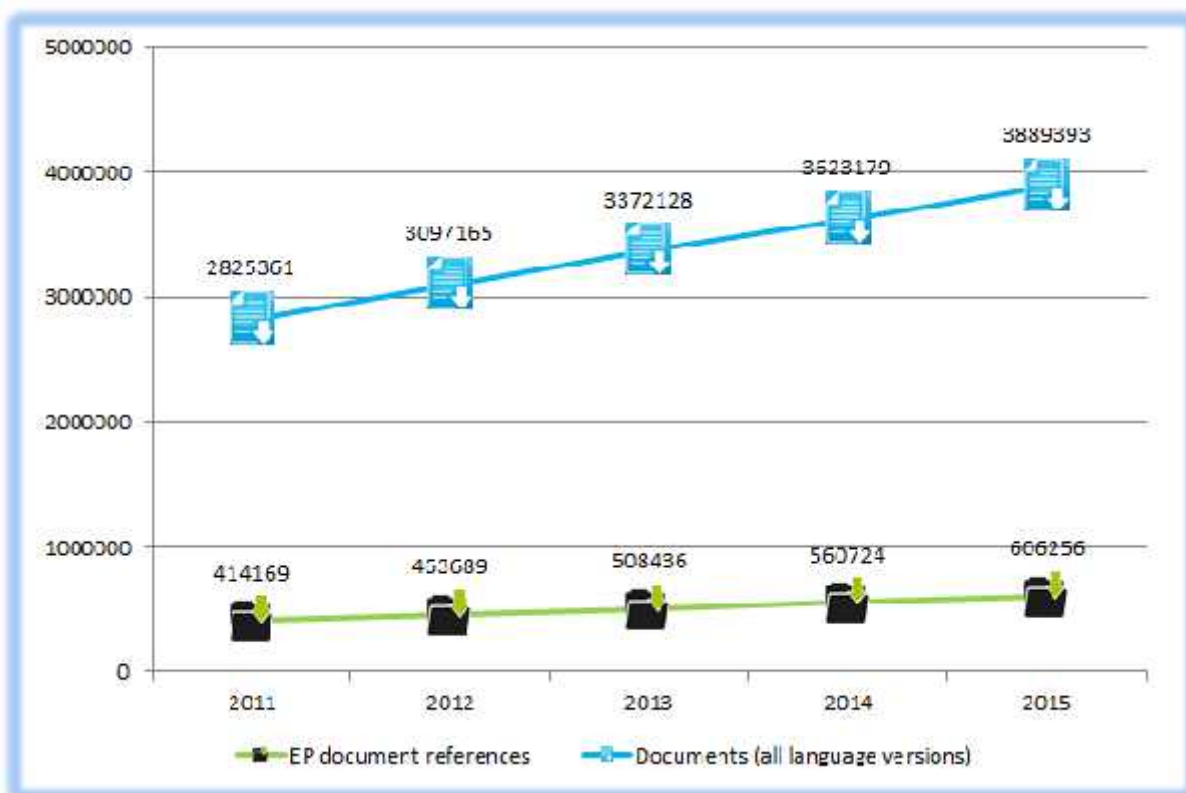
Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 įgyvendinimas 2015 m.

A) Viešo Parlamento dokumentų registro turinys

Viešame Parlamento dokumentų registre pateikiamos nuorodos į oficialius Parlamento dokumentus nuo 2001 m.

Dokumentų nuorodų skaičius kasmet didėja, 2015 m. jų buvo 8 proc. daugiau nei 2014 m. 2015 m. gruodžio 31 d. registro duomenų bazėje buvo 606 256 dokumentų nuorodos (atitinka 3 889 393 dokumentus, jeigu skaičiuosime versijas visomis kalbomis). Viešame Parlamento dokumentų registre nesaugoma informacija apie slapto pobūdžio dokumentus, kaip tai apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 9 straipsnyje.

(1 pav.) **Viešo Parlamento dokumentų registro plėtra**

B) Duomenys apie dokumentus, su kuriais buvo susipažinta arba kurių buvo paprašyta¹

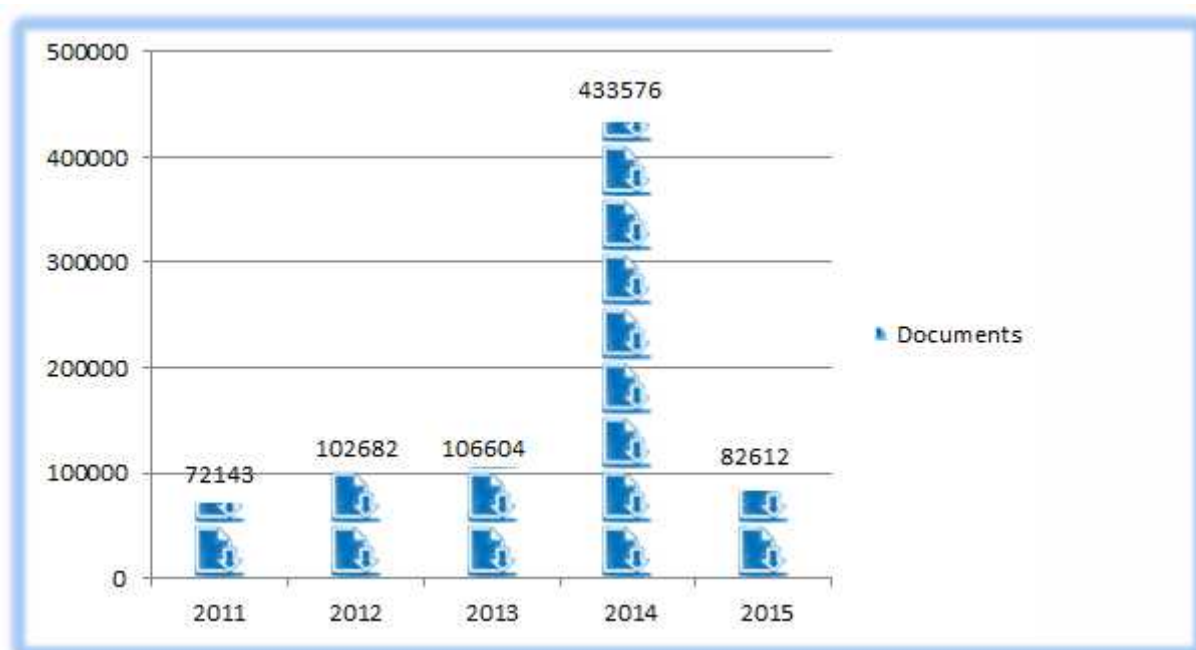
Pagal Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 12 straipsnį su beveik 95 proc. Parlamento dokumentų galima susipažinti tiesiogiai Parlamento viešo registro svetainėje². Dokumentų, su kuriais negalima tiesiogiai susipažinti, galima paprašyti pateikiant internetinę paraišką³ arba e. paštu.

B.1) Dokumentai, su kuriais susipažinta tiesiogiai

2015 m. su 82 612 dokumentų susipažinta tiesiogiai Parlamento viešo registro svetainėje. Tačiau šie duomenys neapima dokumentų, su kuriais susipažinta naudojantis kitomis platformomis, susietomis su registro duomenų baze, įskaitant Parlamento komitetų ir Parlamento ekspertų grupių interneto svetaines (iš kurių iš viso atsisiųsta daugiau kaip milijonas dokumentų).

Dokumentų, su kuriais dažniausiai susipažinta Parlamento viešo registro svetainėje, tipai yra šie (mažėjančia tvarka): atsakymai į klausimus (40,72 proc.), klausimai, į kuriuos atsakoma raštu (25,71 proc.), priimti tekstai (4,41 proc.), pasiūlymai dėl rezoliucijų (2,06 proc.).

(2 pav.) Dokumentų, su kuriais susipažinta dokumentų svetainės viešame registre, skaičius

¹ Šie duomenys susiję tik su konkrečiais dokumentais.

² <http://www.europarl.europa.eu/RegistreWeb/search/simpleSearchHome.htm?language=LT>.

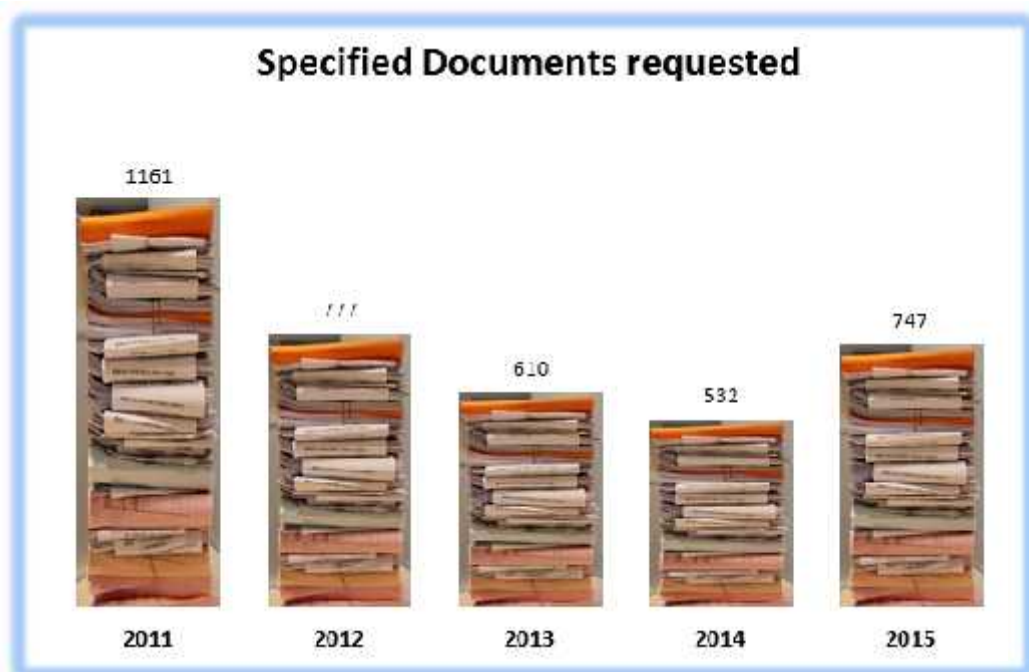
³ <https://www.secure.europarl.europa.eu/RegistreWeb/requestdoc/secured/form.htm?language=LT>.

B.2) Dokumentai, kurių prašyta pateikiant internetinę paraišką arba e. paštu

2015 m. Parlamentas gavo 747 paraiškas dėl konkrečių dokumentų, kurių prašyta pateikiant internetinę paraišką arba e. paštu. Palyginti su konkrečių dokumentų, kurių prašyta ankstesniaisiais metais, skaičiumi, šis skaičius padidėjo daugiau kaip 40 proc.

Tačiau nustatant padidėjimo faktą neįtrauktas neaiškus kiekis dokumentų, kurių prašyta teikiant paraiškas, pvz., dėl „visų dokumentų, susijusių su“ konkrečiu klausimu, „visų dokumentų, kuriuose pateikiama informacijos“ konkrečia tema, dokumentų, apimančių visą nurodytą laikotarpį, etc. Šių dokumentų skaičius negalima nustatyti renkant statistinius duomenis.

(3 pav.) Konkrečių dokumentų, kurių prašyta pateikiant internetinę paraišką arba e. paštu, skaičius

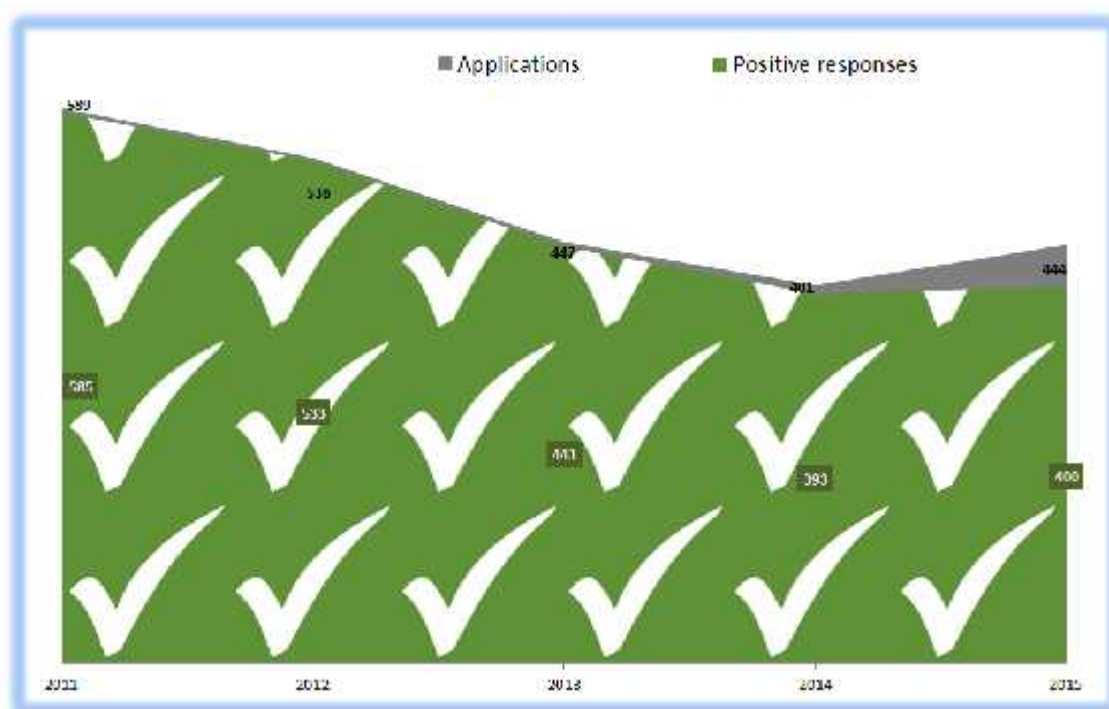
C) Duomenys apie paraiškas

2015 m. Parlamentas gavo 444 paraiškas, pateiktas užpildžius internetinę paraiškos formą arba e. paštu. Kalbant konkrečiai, Parlamentas nagrinėjo 322 paraiškas dėl konkrečių dokumentų, 112 paraiškų dėl neiškaus dokumentų kiekio ir 10 paraiškų, susijusių su tarpinstitucinėmis konsultacijomis pagal susitarimo memorandumą⁴.

Pažymėtina, kad, palyginti su 2014 m., paraiškų dėl neiškaus dokumentų kiekio skaičius padidėjo daugiau nei tris kartus. Beveik 25 proc. visų 2015 m. gautų paraiškų sudarė paraiškos, kuriomis prašyta leisti susipažinti su „visais dokumentais, susijusiais su“ konkrečiu klausimu, arba „visais dokumentais, kuriuose pateikiama informacijos“ konkrečia tema.

Iš 444 gautų paraiškų 2015 m. Parlamentas patenkino 400 paraiškų. Keturiais atvejais Parlamentas su dokumentais, kurių buvo paprašyta, leido susipažinti iš dalies.

(4 pav.) Pateiktų ir patenktų paraiškų skaičius

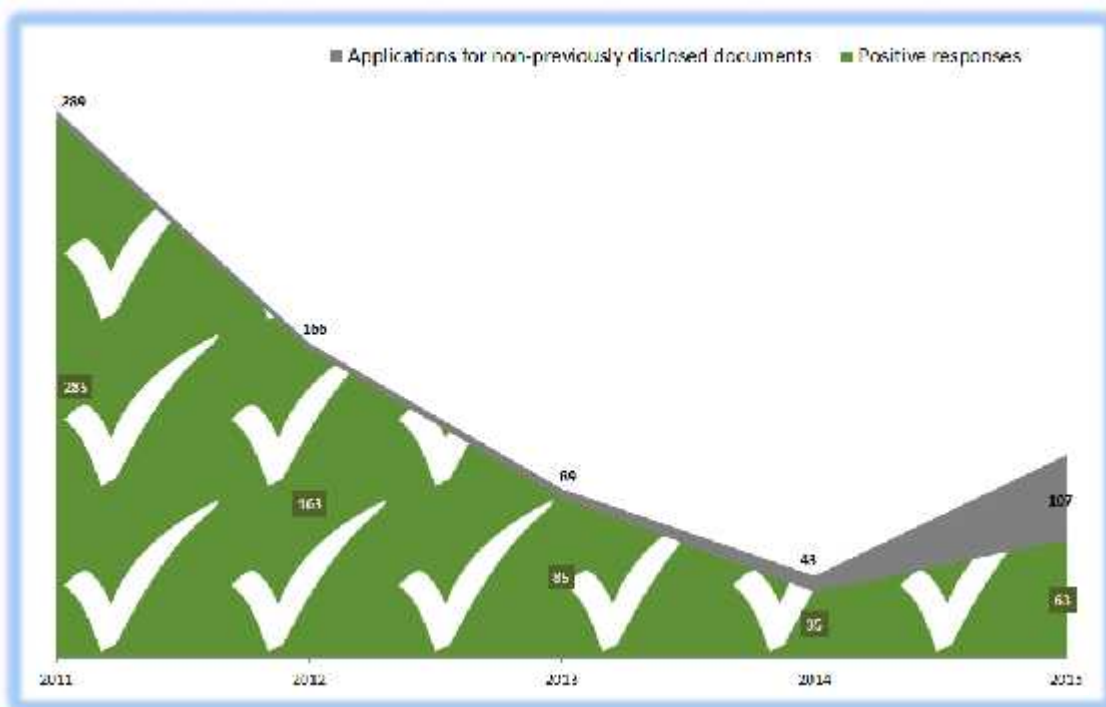
Be to, iš 444 paraiškų, gautų 2015 m., 107 paraiškos buvo susijusios su dokumentais, su kuriais anksčiau visuomenei nebuvo leista susipažinti.

Kalbant konkrečiai, paraiškos leisti susipažinti su dokumentais, su kuriais anksčiau nebuvo leista susipažinti, teiktos daugiausia dėl dokumentų, susijusių su Parlamento nariais (46,7 proc.), politinėmis institucijomis (17 proc.), politinių partijų finansavimu Europos lygmeniu (10 proc.), dėl trišalių dialogų dokumentų (8,5 proc.), teisinių nuomonių (8 proc.) ir viešųjų pirkimų dokumentų (3 proc.).

Iš 107 paraiškų 2015 m. Parlamentas patenkino 63 paraiškas dėl dokumentų, su kuriais anksčiau nebuvo leista susipažinti.

⁴ 2002 m. liepos 9 d. Europos Parlamento tarnybos, Taryba ir Komisija pasirašė susitarimo memorandumą dėl Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais 4 straipsnio 4 dalies taikymo.

(5 pav.) **Paraiškų dėl dokumentų, su kuriais anksčiau nebuvo leista susipažinti, ir patenkintų paraiškų skaičius**

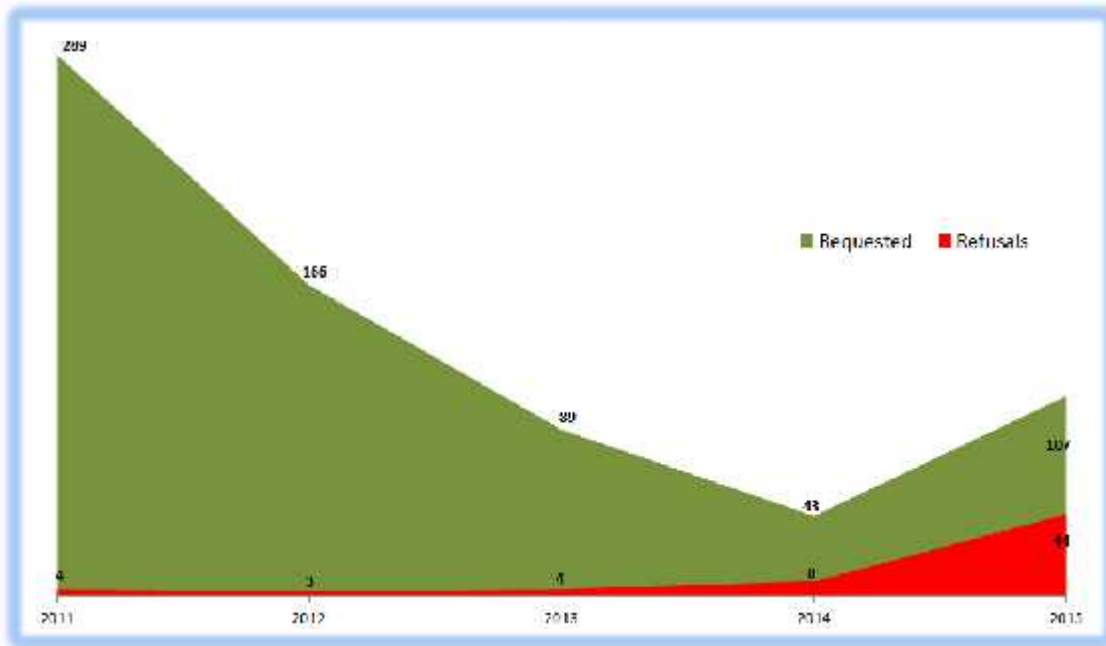

2015 m. Parlamentas, remdamasis kompetentingos institucijos sprendimu, 44 atvejais neleido visuomenei susipažinti su dokumentais. Dviem atvejais su kai kuriais dokumentais, kurių buvo paprašyta, jis leido susipažinti iš dalies.

Iš 44 nepatenkintų paraiškų 40 buvo pateikta dėl dokumentų, susijusių su Parlamento nariais, dvi – dėl dokumentų, susijusių su politinių partijų finansavimu, kitos dvi – dėl dokumentų, atitinkamai susijusių su vykstančiomis derybomis dėl Telekomunikacijų bendrosios rinkos reglamento ir su Parlamento patalpų sauga.

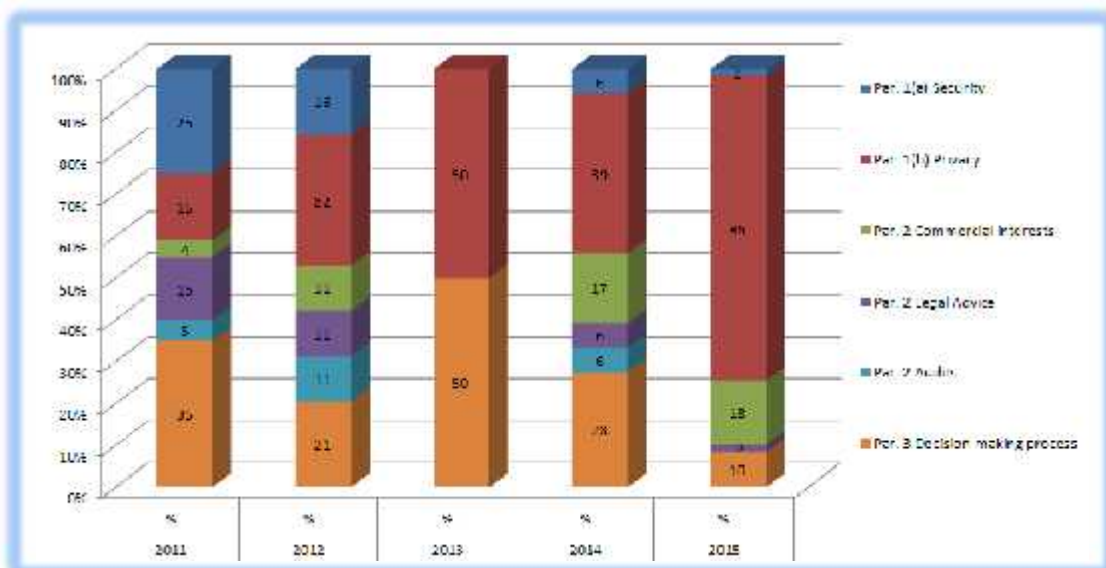
Pažymėtina, kad nepatenkintų paraiškų skaičius, palyginti su ankstesniais metais, tiesiogiai padidėjo nepatenkinus 31 paraiškos. Koordinuodami savo veiksmus, šias paraiškas pateikė 31 žurnalistas, siekęs susipažinti su visais patvirtinamaisiais dokumentais, susijusiais su Parlamento narių išlaidomis ir prašymais skirti išmokas (žr. II skyriaus A dalį).

(6 pav.) Paraiškų dėl dokumentų, su kuriais anksčiau nebuvo leista susipažinti, ir nepatenkintų paraiškų skaičius

Kaip ir 2014 m., atsisakydamas tenkinti paraišką Parlamentas daugiausia rėmėsi būtinybe apsaugoti individo privatumą ir neliečiamumą (Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies b punktas), komercinius fizinio arba juridinio asmens interesus (Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalis) ir institucijos sprendimų priėmimo procesą (Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 3 dalis).

(7 pav.) Duomenys apie naudojimąsi išimtimis pagal Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnį

Taigi Parlamento patenkintų paraiškų skaičius 2015 m. išlieka didelis – bendras patenkintų paraiškų skaičius siekia beveik 90 proc., o patenkintų paraiškų dėl dokumentų, su kuriais anksčiau nebuvo leista susipažinti, skaičius sudaro 60 proc.

D) Informacija apie pareiškėjus⁵

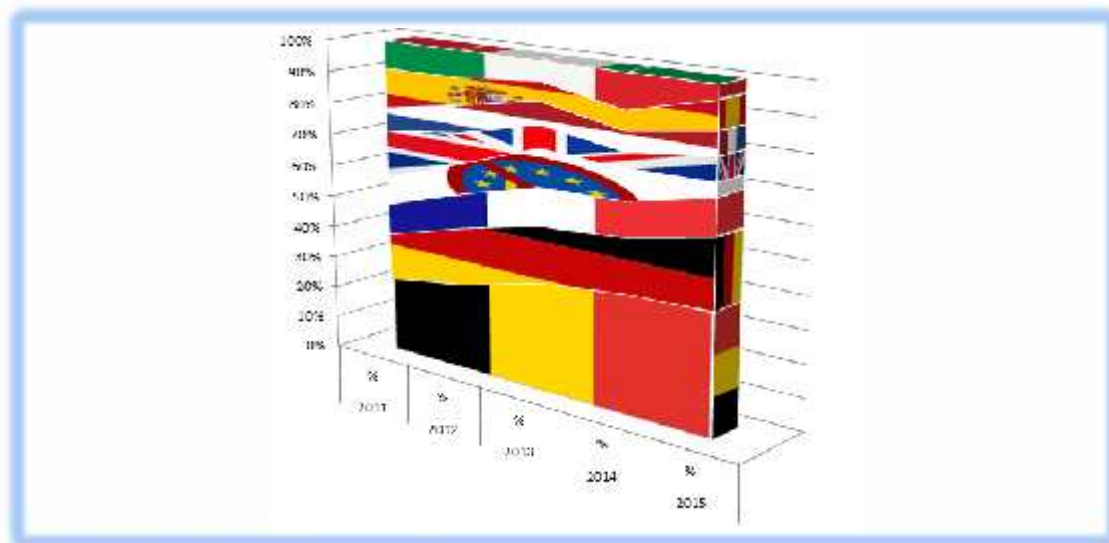
Akademinės bendruomenės nariai ir mokslininkai ir toliau sudarė didžiausią pareiškėjų dalį. Šiai kategorijai priklausė daugiau kaip 32 proc. pareiškėjų, toliau – verslo sektorius, aplinkos apsaugos organizacijos ir kiti interesų grupių atstovai (kartu šios grupės pateikė beveik 25 proc. paraiškų). 2015 m. daug paraiškų pateikė žurnalistai (12,5 proc.). Jie sudaro didžiausią pareiškėjų, teikusių paraiškas dėl dokumentų, su kuriais anksčiau nebuvo leista susipažinti, dalį. Teisininkų pateiktų paraiškų dalis išliko gana stabili (apie 9 proc.).

Kalbant apie geografinį paraiškų pasiskirstymą ES valstybėse narėse, 2015 m. padėtis labai panaši į ankstesniųjų metų padėtį. Panašiai kaip ir ankstesniaisiais metais, apie 30 proc. pareiškėjų buvo iš Belgijos, po to (mažėjančia tvarka) – Vokietijos (apie 14 proc.), Prancūzijos (9 proc.), Ispanijos (6,5 proc.), Nyderlandų ir Jungtinės Karalystės (abiem atvejais beveik 6 proc.). Paraiškų iš trečiųjų šalių toliau mažėjo ir jos sudarė apie 3,1 proc. visų paraiškų.

2015 m. dažniausiai paraiškose vartota kalba buvo anglų (56,5 proc.), toliau – prancūzų kalba (13 proc.), pralenkusi vokiečių kalbą (jos vartojimas šiek tiek sumažėjo iki 11 proc.), ir ispanų kalba (beveik 7 proc., atitinka ankstesniųjų metų statistiką).

(8 pav.) Informacija apie pareiškėjus, 2015 m. prašiusius leisti susipažinti su dokumentais⁶

(8a pav.) Tautybė

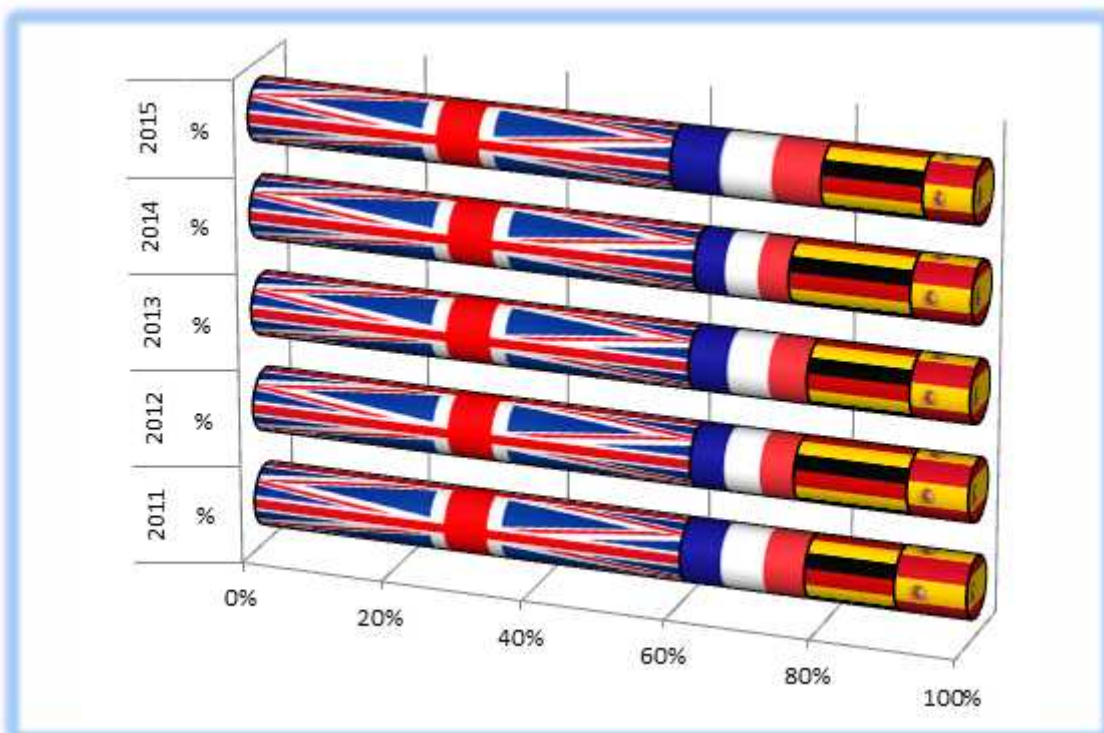
⁵ Duomenys apie pareiškėjus surinkti remiantis pareiškėjų paraiškose pateikta informacija. Vis dėlto, kadangi pagal Reglamentą (EB) Nr. 1049/2001 iš pareiškėjų nereikalaujama pateikti informacijos apie savo tapatybę, kai kurie pareiškėjai iš tikrųjų pasirenka neatskleisti savo profesijos.

⁶ © dėl simbolių paveikslėliuose priklauso salem / Fotolia - kebox / Fotolia - Pekchar / Fotolia - DIDEM HIZAR / Fotolia - Claudio Divizia / Fotolia - ravennka / Fotolia - photolars / Fotolia - Becky Stares / Fotolia - Sylvie Bouchard / Fotolia - atScene / Fotolia - Seraphim Vector / Fotolia - valentint / Fotolia - quka / Fotolia - Gstudio Group / Fotolia - mostafa fawzy / Fotolia - BERLINSTOCK / Fotolia - Double-J Design - European Union.

(8b pav.) **Profesija**

(8c pav.) **Kalba**

II SKYRIUS

Tendencijos ir specifiniai aspektai

2015 m. Parlamentui teiktos dviejų rūšių paraiškos: paskatintos koordinuotų veiksmų, kurių ėmėsi 31 žurnalistas, siekęs susipažinti su visais patvirtinamaisiais dokumentais, susijusiais su Parlamento narių išlaidomis ir prašymais skirti išmokas, ir didėjančio spaudimo susipažinti su dokumentais, susijusiais su derybomis dėl išankstinio susitarimo įgyvendinant teisėkūros procedūrą, visų pirma tarpinstituciniuose trišaliuose susitikimuose (vadinamieji trišaliai dialogai) pateiktomis daugiaskiltėmis lentelėmis.

Be to, 2015 m. itin padaugėjo paraiškų dėl galimybės susipažinti su daug dokumentų ar paraiškų dėl neaiškaus dokumentų kiekio.

A) Koordinuoti žurnalistų veiksmai siekiant susipažinti su dokumentais, susijusiais su Parlamento narių išlaidomis ir prašymais skirti išmokas

Paraiškų dėl dokumentų, susijusių su Parlamento nariais, skaičiaus augimo tendencija pastebėta ir 2015 m.

Beveik 11 proc. visų paraiškų buvo prašoma leisti susipažinti su dokumentais, susijusiais su Parlamento nariais, daugiausia dėmesio skiriant jų išlaidoms ir prašymams skirti išmokas bei jų ryšiams su interesų grupių atstovais.

Nagrinėdamas tokias paraiškas, Parlamentas vadovaujasi dviem pagrindiniais principais:

- a) Parlamento darbo tvarkos taisyklių 116 straipsnio 2 dalimi, pagal kurią atskirų Parlamento narių ar frakcijų parengti dokumentai savo prieinamumo atžvilgiu laikomi Parlamento dokumentais, jeigu jie buvo pateikti Darbo tvarkos taisyklių nustatyta tvarka. Tai reiškia, kad asmeniniai Parlamento narių dokumentai, įskaitant jų e. laiškus, jų parengtus ar gautus laiškus arba vidaus užrašus, nelaikomi „Parlamento dokumentais“, todėl nepatenka į Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 taikymo sritį;
- b) 2008 m. vasario 20 d. Biuro patvirtintomis gairėmis, parengtomis pagal nacionaliniuose parlamenteuose sukauptą geriausią patirtį, kuria remiantis išsami analizė apie faktiškai atskiriems Parlamento nariams išmokėtas išmokas neskelbiama viešai, nors Parlamento nariai patys gali atskleisti papildomą informaciją.

Visų pirma 2015 m. Parlamentas susidūrė su konkrečiais koordinuotais veiksmais, kuriais siekta atskleisti visus patvirtinamuosius dokumentus, susijusius su Parlamento narių išlaidomis ir prašymais skirti išmokas.

31 žurnalistas iš visų ES valstybių narių pateikė panašius prašymus dėl galimybės leisti susipažinti su jų bendrataučiams Parlamento nariams taikomu išlaidų atlyginimu susijusiais Parlamento dokumentais, apimančiais laikotarpį nuo vieno iki daugiau kaip ketverių metų. Trijų valstybių narių atveju buvo gauta daugiau kaip viena paraiška, skirtingi pareiškėjai prašė leisti susipažinti su įvairiems metams priskiriamais dokumentais.

Pareiškėjai prašė leisti susipažinti su visais patvirtinamaisiais dokumentais, susijusiais su Parlamento narių kelionėms ir apgyvendinimui skirtų lėšų panaudojimu, bendroms

išlaidoms kompensuoti skirtomis išmokomis ir Parlamento narių padėjėjų išmokomis⁷, tvirtindami, kad tokius dokumentus reikia atskleisti siekiant 1) užtikrinti viešą viešųjų lėšų panaudojimo kontrolę, kad būtų sudaromos palankios sąlygos atskleisti galimus finansinius pažeidimus, ir 2) prisidėti prie viešų diskusijų dėl Parlamento veikimo ir tam tikrų išlaidų susidarymo bei tvarkymo.

Parlamentas nustatė, kad dokumentų, dėl kurių pateiktos paraiškos, skaičius gali siekti daugiau kaip 200 000 dokumentų per metus.

Teikdamas atsakymus pareiškėjams, Parlamentas atsižvelgė į naujausią teismų praktiką šiuo klausimu⁸ ir institucijos įsipareigojimą užtikrinti tinkamą pusiausvyrą tarp viešojo intereso dėl informacijos atskleidimo ir susijusių individų teisės į privatumą ir neliečiamumą. Atsisakydamas tenkinti paraiškas, Parlamentas daugiausia atsižvelgė į šias aplinkybes:

- a) nėra Parlamento dokumentų, kuriais būtų galima patvirtinti bendroms išlaidoms skirtų kompensuoti išmokų panaudojimą, ir nėra Parlamento narių banko patvirtinimų kopijų;
- b) būtina apsaugoti individo privatumą ir neliečiamumą pagal Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies b punktą, nes pareiškėjai neįrodė, kad jiems būtina perduoti asmens duomenis;
- c) su galimu prašomų dokumentų atskleidimu susijusi pernelyg didelė administracinė našta, kuri laikoma neproporcinga, palyginti su tikslu, kurio siekta teikiant paraiškas, ir kuri prieštarauja gero administravimo principui.

Siekdami užginčyti Parlamento sprendimą neleisti susipažinti su dokumentais, kurių buvo paprašyta, pareiškėjai kreipėsi į Teisingumo Teismą ir šiuo metu vyksta teismo procesas.

B) Skaidrumas ir trišalių dialogų dokumentai

Antroji 2015 m. tendencija, kurią verta paminėti, yra didėjantis susidomėjimas dokumentais, susijusiais su derybomis dėl išankstinio susitarimo įgyvendinant teisėkūros procedūrą, visų pirma trišaliuose dialoguose pateiktais daugiaskilčiais dokumentais. Be to, tais metais ombudsmenas pradėjo šio klausimo tyrimą savo iniciatyva.

Daugiaskiltis dokumentas yra bendras dokumentas, kuriame paprastai pateikiamos trijų derybose dalyvaujančių institucijų pozicijos, o ketvirta skiltis skirta galimiems kompromisiniams sprendimams. Tačiau, atsižvelgiant į politinę būtinybę ir derybų pobūdį, skilčių išdėstymo tvarka ir skaičius gali skirtis.

Daugiaskilčiai dokumentai pradėti naudoti kaip pagrindinė institucijų darbo priemonė pasiūlymams dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų aptarti, kad būtų pasiektas susitarimas. Jais siekiama padėti suderinti šių trijų institucijų pozicijas, kad ankstyvuojų procedūros etapu būtų galima priimti atitinkamą teisės aktą. Atsižvelgiant į tai, daugiaskilčių dokumentų rengimas buvo suvokiamas kaip pragmatiškas būdas užtikrinti, kad derybos būtų tinkamai vykdomos, visos susijusios šalys gautų naujausią informaciją ir būtų užtikrintas derybų proceso vidaus skaidrumas. Šie dokumentai tapo būtina priemone

⁷ Laikoma, kad formuluotė „patvirtinamieji dokumentai“ apima traukinių bilietus, elektroninius bilietus ir elektroninius maršrutų patvirtinimus, įlaipinimo į lėktuvą korteles, kelionių deklaracijas, originalias sąskaitas faktūras už patirtas apgyvendinimo išlaidas, akredituotų Parlamento narių padėjėjų įdarbinimo dokumentus, Parlamento narių ir jų nacionalinių mokėjimų tarpininkų bei vietos padėjėjų sutartis, atlyginimo lapelius, stažuočių sutartis, sutartis su paslaugų teikėjais ir sąskaitas faktūras už suteiktas paslaugas, taip pat Parlamento narių banko patvirtinimų kopijas.

⁸ Byla *Dennekamp / Parlamentas*, T-115/13, ECLI:EU:T:2015:497.

siekiant užtikrinti derybų proceso veiksmingumą ir visais atžvilgiais kurti bei užtikrinti pasitikėjimą šiuo procesu.

Pažymėtina, kad 2015 m. Parlamentas nagrinėjo paraišką, kuria buvo prašoma suteikti visuomenei galimybę susipažinti su visais daugiaskilčiais dokumentais, susijusiais su visomis vykstančiomis teisėkūros procedūromis. Ši paraiška buvo pateikta dėl maždaug 40 teisėkūros procedūrų, su kuriomis buvo susiję apie 119 daugiaskilčių dokumentų. Nors anksčiau Parlamentas jau yra gavęs keletą paraiškų dėl galimybės visuomenei susipažinti su trišalių dialogų dokumentais, pirmą kartą Parlamentui buvo pateiktas toks išsamus prašymas, galėjęs turėti didelių pasekmių tarpinstitucinėms deryboms, Parlamento vidaus darbo metodams ir apskritai skaidrumo politikai.

Iš pradžių buvo atsisakyta tenkinti paraišką remiantis tuo, kad dėl itin didelio susijusių dokumentų skaičiaus nagrinėjant paraišką Parlamentui tektų pernelyg didelė administracinė našta, o tai prieštarauja proporcingumo ir gero administravimo principams. Tuomet pareiškėjas pateikė kartotinę paraišką, sumažindamas prašymo aprėptį iki daugiaskilčių lentelių, susijusių su teisėkūros procedūromis, grindžiamomis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 16 straipsniu, arba patenkančių į SESV V antraštinės dalies „Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė“ taikymo sritį.

Buvo nustatyta, kad su kartotine paraiška susijusios penkios teisėkūros procedūros, apimančios aštuonis daugiaskilčius dokumentus. Siekdamas užtikrinti tinkamą pusiausvyrą tarp viešojo intereso dėl informacijos atskleidimo ir institucijos sprendimų priėmimo proceso apsaugos, Parlamentas atskirai įvertino kiekvieną su kartotine paraiška susijusį dokumentą.

Kiekvieno konkretaus su teisėkūros procedūra susijusio dokumento atveju Parlamentas atsižvelgė į įvairų galimą jo atskleidimo poveikį, įskaitant poreikį išsaugoti derybų dalyvių tarpusavio pasitikėjimą, neleidžiant, kad būtų pakenkta institucijų bendradarbiavimui, ir principo „nesusitarta dėl nieko, kol nesusitarta dėl visko“ svarbą. Todėl, užtikrindamas, kad dokumentai, kai įmanoma, būtų atskleidžiami, Parlamentas padarė išvadą, kad būtinojo derybų pozicijų konfidencialumo apsauga, kaip matyti iš daugiaskilčių dokumentų, kuria siekiama užtikrinti sklandų institucijos sprendimų priėmimo procesą, net įgyvendinant teisėkūros procedūrą gali tapti svarbesnė nei bendri skaidrumo interesai.

Šiomis aplinkybėmis buvo leista visapusiškai susipažinti su šešiais dokumentais, kurių buvo paprašyta, o su dviem dokumentais, susijusiais su dar nebaigtomis derybomis dėl itin opių klausimų, buvo leista susipažinti tik iš dalies, nes juos visiškai atskleidus šiuo teisėkūros procedūros etapu būtų rimtai pakenkta institucijos sprendimų priėmimo procesui, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje.

C) Paraiškos dėl neaiškaus dokumentų kiekio

Kaip jau minėta 2014 m. ataskaitoje, pastaraisiais metais pastebima stiprėjanti tendencija – pateikiama vis daugiau paraiškų, kuriomis prašoma leisti susipažinti su daug dokumentų, ar paraiškų dėl neaiškaus dokumentų kiekio, pvz., paraiškų dėl „visų dokumentų, susijusių su“ konkrečiu klausimu, „visų dokumentų, kuriuose pateikiama informacijos“ konkrečia tema, arba visų dokumentų, apimančių nurodytą laikotarpį. 2015 m. paraiškų dėl neaiškaus dokumentų kiekio skaičius itin išaugo ir, palyginti su 2014 m., padidėjo tris kartus. Tokios paraiškos sudarė 25 proc. visų per metus pateiktų prašymų susipažinti su dokumentais.

Šie prašymai dažnai teikiami per viešus portalus, pvz., portalą „Užduok klausimą ES“ (angl. „Ask the EU“), kuriame, naudojantis automatine el. pašto adresu *ad hoc* kūrimo sistema, ES institucijoms galima nusiųsti prašymus dėl galimybės susipažinti su dokumentais, o iš naudotojų nereikalaujama pateikti jokios informacijos apie savo buvimą ar tapatybę⁹.

Priešingai, nei nustatyta kai kuriose nacionalinės teisės sistemose, Reglamente (EB) Nr. 1049/2001 nėra nuostatų dėl nesąžiningų, aiškiai nepagrįstų ar piktnaudžiaujant pateiktų paraiškų. Nereikalaujama, kad pareiškėjai pateiktų informacijos apie savo tapatybę ir nurodytų savo prašymų priežastis.

Vis dėlto tam tikrais atvejais, jeigu nėra paaiškinimo, kuris galėtų padėti Parlamentui nustatyti, kokių dokumentų prašoma, arba jokių duomenų, kuriais remiantis būtų galima nustatyti pareiškėjo tapatybę, gali kilti sunkumų siekiant tinkamai išnagrinėti prašymus.

Pavyzdžiui, paraiškos dėl „visų dokumentų“ gali lemti pernelyg didelę administracinę našta, kuri prieštarauja gero administravimo principui, nes jas nagrinėjant dažnai reikia atlikti išsamius tyrimus siekiant nustatyti visus galimus susijusius dokumentus, taip pat reikia užtikrinti keleto Parlamento departamentų bendradarbiavimą, o tai nesusiję su jų įprasta veikla.

Be to, jeigu trūksta informacijos apie pareiškėjo tapatybę, Parlamentui gali kilti sunkumų kovojant su piktnaudžiavimu, kai kreipiamasi dėl galimybės susipažinti su dokumentais, ir stengiantis išvengti fiktyvių ar pasikartojančių prašymų, gaunamų naudojantis brukalui siųsti skirtais el. pašto adresais.

Dėl šių priežasčių ir siekdamas apsaugoti gero administravimo principą, 2015 m. Parlamentas įtvirtino praktiką prašyti pareiškėjų nurodyti savo pašto adresą, kad registruotu laišku su gavimo patvirtinimu galėtų jiems tinkamai pranešti apie atsisakymą leisti susipažinti su dokumentais, taip užtikrindamas teisinį tikrumą.

2015 m. Parlamentas taip pat ėmė sistemingiau remtis Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 6 straipsniu, prašydamas pareiškėjų paaiškinti, kai prašymai nebuvo pakankamai tikslūs.

⁹ http://www.asktheeu.org/en/body/european_parliament.

III SKYRIUS

Europos ombudsmeno sprendimai ir teismų praktika

1. Ombudsmeno sprendimas baigti nagrinėti skundą Nr. 1257/2014/KM

2014 m. pateiktas skundas prieš Parlamentą (Nr. 1257/2014/KM) dėl prašymo leisti susipažinti su keletu dokumentų, susijusių su Parlamento peticijomis, procedūrinių aspektų. Išsamiai išnagrinėjęs Parlamento atsakymą ir skundo pateikėjo pastabas, 2015 m. gegužės mėn. Europos ombudsmenas, nenustatęs netinkamo administravimo atvejo, nusprendė baigti bylą.

2. Teisminė peržiūra

A) Teismo sprendimai

2015 m. liepos 15 d. Sprendimu *Dennekamp / Parlamentas*, T-115/13, Bendrasis Teismas iš dalies panaikino 2012 m. gruodžio 11 d. Parlamento sprendimą, kuriuo jis neleido susipažinti su Europos Parlamento narių, prisijungusių prie papildomos savanoriško pensijų kaupimo sistemos, sąrašu, remdamasis individo privatumo ir neliečiamumo apsauga pagal Reglamentą (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies b punktą.

Pasibaigus teismo procesams, Bendrasis Teismas panaikino ginčijamą sprendimą ta dalimi, kuria nebuvo leista susipažinti su „pagal papildomą pensijų sistemą apdraustų Europos Parlamento narių, kurie, kaip Parlamento plenarinės asamblėjos nariai, faktiškai dalyvavo 2007 m. balandžio 24 d., 2008 m. balandžio 22 d. ir 2012 m. gegužės 10 d. balsuojant šios papildomos pensijų sistemos klausimais, pavardėmis“.

Kad būtų įgyvendintas Teismo sprendimas, Parlamentas suteikė visuomenei galimybę susipažinti su trimis dokumentais, kuriuose pateikti vardinio balsavimo dėl papildomos pensijų sistemos Parlamentui tvirtinant 2005 m. (balsuota 2007 m. balandžio 24 d.), 2006 m. (balsuota 2008 m. balandžio 22 d.) ir 2010 m. (balsuota 2012 m. gegužės 10 d.) finansinių metų biudžeto įvykdymą, rezultatai (pakeitimai ir galutinis sprendimas).

B) Naujos bylos

2015 m. Teisingumo Teismui pateikti trys nauji ieškiniai prieš Parlamentą:

1) *Byla Evropäiki Dynamiki / Parlamentas, T-540/15 (viešųjų pirkimų procedūros)*. 2015 m. kovo mėn. IT preliminariosios sutarties ITS08 (išorės paslaugų teikimas IT tarnyboms) rangovas pateikė ieškinį Bendrajam Teismui dėl 2015 m. vasario 13 d. Parlamento sprendimo, kuriuo jis neleido visuomenei susipažinti su visais prašymais nustatyti kainas, taip pat jų techniniais priedais, kuriuos Europos Parlamentas pateikė dėl visų bendrosios sutarties dalių.

Parlamento atsisakymas buvo grindžiamas poreikiu užtikrinti visuomenės saugumą, apsaugoti individo privatumą ir neliečiamumą, trečiųjų šalių komercinius interesus ir sprendimų priėmimo procesą. Be to, Parlamentas atkreipė dėmesį į tai, kad paraiška dėl maždaug 1 500 dokumentų, kuriuos reikia atrinkti iš 10 000 dokumentų, lems pernelyg didelę administracinę naštą, nes tam, kad būtų galima paskelbti dokumentus, iš viso reikėtų

įvertinti 18 000 puslapių;

2) *Byla De Capitani / Parlamentas, T-540/15 (trišalių dialogų dokumentai)*. 2015 m. rugsėjo mėn. Bendrajam Teismui pateiktas ieškinys dėl 2015 m. spalio 8 d. Parlamento sprendimo leisti tik iš dalies susipažinti su daugiaskilčiais dokumentais, susijusiais su vykstančiomis tarpinstitucinėmis derybomis dėl teisėkūros pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo ir mokymo agentūros (Europolio);

3) *Bylos Žurnalistai / Parlamentas, T-639/15 – T-666/15 (Europos Parlamento narių išmokos ir išlaidos)*. 2015 m. lapkričio mėn. Bendrajam Teismui pateikti 29 ieškiniai dėl remiantis individo privatumo ir neliečiamumo apsauga priimtų Parlamento sprendimų neleisti visuomenei susipažinti su visais patvirtinamaisiais dokumentais, susijusiais su Parlamento narių išlaidomis ir išmokomis.

Baigiamosios pastabos

Iniciatyvūs Parlamento veiksmai padeda didinti informacijos, teikiamos visuomenei internetu, kiekybę ir pagerinti jos kokybę. Šie žingsniai – kertinis Parlamento skaidrumo politikos akmuo.

Iš I skyriuje pateiktų duomenų matyti, kad viešas Parlamento dokumentų registras tapo svarbia priemone, kuria piliečiams suteikiama galimybė atidžiau ir aktyviau sekti Parlamento veiklą, taip stiprinant jo demokratinę sistemą. Dokumentų, prie kurių suteikiama tiesioginė prieiga, skaičius nuolat auga, o Parlamento, kaip sprendimų priėmėjo, vaidmens skaidrumas nuolat skatinamas ir didinamas.

Bendras paraiškų dėl galimybės susipažinti su dokumentais skaičius 2015 m. padidėjo. Be to, paraiškos tapo sudėtingesnės. Itin padaugėjus paraiškų dėl daug dokumentų ar neaiškaus dokumentų kiekio, Parlamentas susidūrė su nauju iššūkiu – užtikrinti tinkamą pusiausvyrą tarp dviejų saugotinų viešųjų interesų: sprendimų priėmimo proceso skaidrumo ir veiksmingumo bei gero administravimo principo.